

**Centrum pro výzkum veřejného mínění
Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.**

Jilská 1, Praha 1

Tel./fax: 286 840 129

E-mail: paulina.tabery@soc.cas.cz

Názory lidí na opatření v rodinné politiceTechnické parametry

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost 2008, v08-11</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>3. 11. – 10. 11. 2008</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Region (Oblasti NUTS 2), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>1084</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>ES.3, ES.4, ES.5</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>22. prosince 2008</i>
<i>Zpracovaly:</i>	<i>Paulína Tabery, Eva Moravcová</i>

Ve svém listopadovém šetření se Centrum pro výzkum veřejného mínění (CVVM) více zaměřilo na téma sociální politiky, konkrétněji na rodinnou politiku. Kromě obecného názoru, nakolik se vláda stará o sociální situaci rodin s dětmi, bylo zjišťováno i mínění obyvatel o jednotlivých opatřeních v rodinné politice.

V obecné otázce, nakolik vláda věnuje pozornost sociální situaci rodin s dětmi¹, převažuje u občanů kritický postoj. Více než polovina (55 %) zastává názor, že starost vlády o sociální situaci rodin s dětmi je nedostatečná, téměř dvě pětiny (38 %) si myslí, že přiměřená. Že by exekutiva pečovala o rodiny s dětmi příliš mnoho, se domnívají pouhá 2 % občanů (viz tabulka 1).

¹ Znění otázky: „Domníváte se, že se vláda stará o sociální situaci rodin s dětmi příliš mnoho, přiměřeně, nedostatečně?“

Tabulka 1. Jak se vláda stará o sociální situaci rodin s dětmi (v %)

	2/2004	11/2006	11/2007	11/2008
nedostatečně	71	47	57	55
přiměřeně	24	42	34	38
příliš mnoho	2	4	2	2
neví	3	7	7	5

Jak plyne z časového srovnání, postoje se oproti minulému roku nijak podstatně nezměnily, rozložení odpovědí zůstává přibližně stejné.

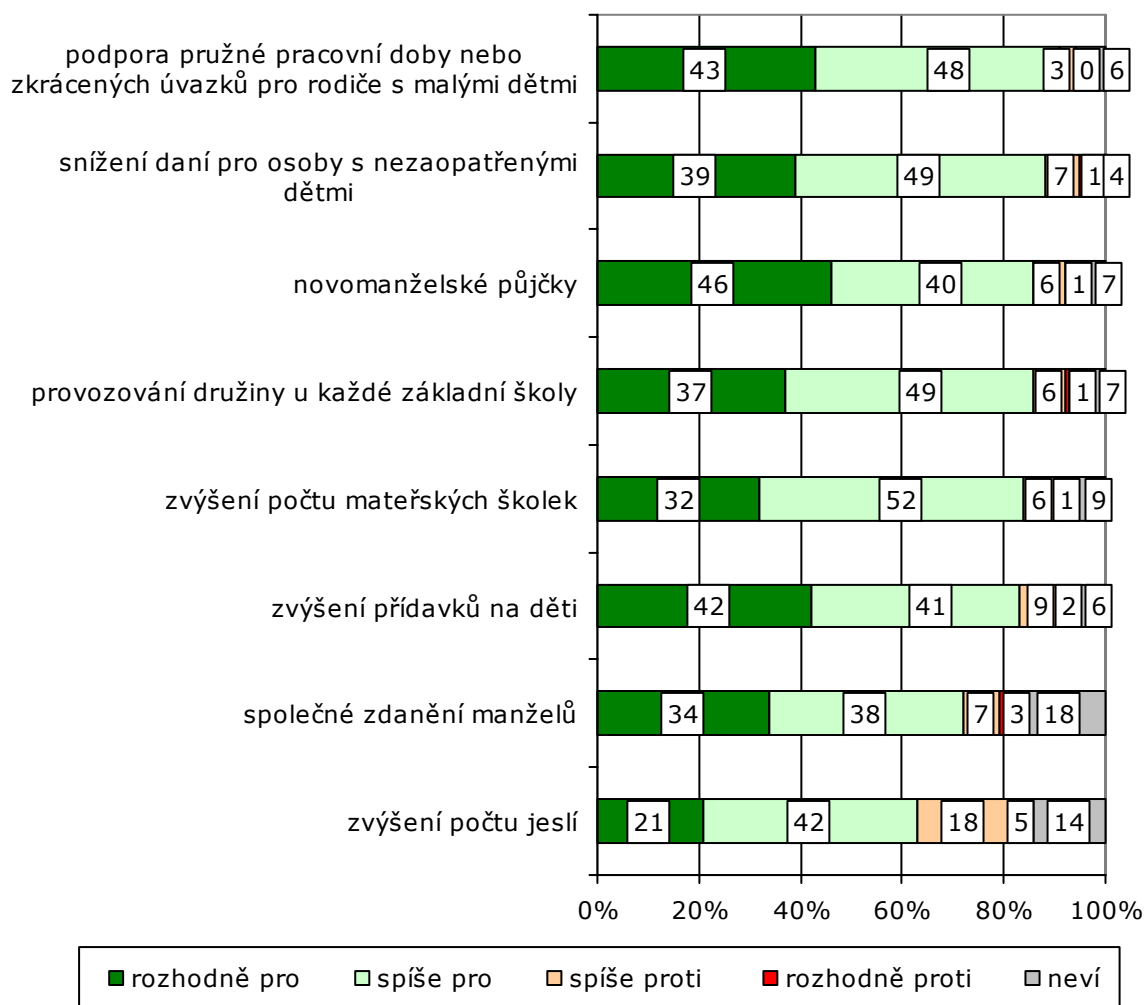
Rozdíly v názorech na starost vlády o sociální situaci rodin se projevují podle životní úrovně a vzdělání dotázaných. Lidé s dobrou deklarovanou životní úrovní si ve větší míře myslí, že péče vlády je přiměřená, a naopak méně často uvádějí, že je nedostatečná. U lidí se špatnou životní úrovní je to opačně, u nich převládá pocit nedostatečného zabezpečení rodin ze strany vlády a názor o přiměřené péči je o poznání méně zastoupen.

Kromě obecné otázky byly ve výzkumu zjišťovány i postoje k různým konkrétním opatřením rodinné politiky.² Všechny zkoumané nástroje zmíněné politiky mají u veřejnosti skutečně velký ohlas. Zřejmě největší získala podpora pružné pracovní doby nebo zkrácených úvazků (91 % pro), dále snížení daní pro osoby s nezaopatřenými dětmi (88 %), novomanželské půjčky (86 %), provozování družiny u každé základní školy (86 %), zvýšení počtu mateřských školek (84 %) a zvýšení přídavků na děti (83 %).

Vzhledem k tomu, že byly šetřeny názory na opatření, která mohou být uplatňována nebo zavedena, bylo zkoumáno i společné zdanění manželů, které se v praxi již neuplatňuje. Jak je vidět, toto opatření má v populaci celkem velkou podporu (72 %). Co se týče zvýšení počtu jeslí, i tento nástroj má poměrně velký ohlas (63 % pro), avšak není přijímán tak jednoznačně jako ostatní, ze všech má největší, téměř čtvrtinový (23 %) podíl odpovědí proti. Podobně jako u společného zdanění manželů, i v případě zvýšení počtu jeslí není podíl odpovědi „nevím“ zanedbatelný (více než desetina) (viz graf 1).

² Znění otázky: „Co si myslíte o následujících opatřeních? Jste pro nebo proti, aby byla uplatňována či zaváděna? a) Snížení daní pro osoby s nezaopatřenými dětmi, b) zvýšení počtu jeslí, c) zvýšení počtu mateřských školek, d) podpora pružné pracovní doby nebo zkrácených úvazků pro rodiče s malými dětmi, e) společné zdanění manželů, f) zvýšení přídavků na děti, g) provozování družiny u každé základní školy, h) novomanželské půjčky.“ Varianty odpovědí: rozhodně pro, spíše pro, spíše proti, rozhodně proti.

Graf 1. Názory občanů na uplatňování jednotlivých opatření státu v rodinné politice

Jak je vidět z časového srovnání, od minulého roku se výrazně změnila podpora zejména pro opatření související se zvýšenou porodností a následnou výchovou malých dětí, jako je zvýšení počtu mateřských školek a jeslí, ale také zvýšení přídavků na děti. Ostatně právě těmto opatřením stoupá podpora dlouhodobě, již od prvních měření v roce 2004 (viz tabulka 2).

Tabulka 2. Souhlas a nesouhlas se zaváděním či uplatňováním opatření v rodinné politice – časové srovnání (v %)

	11/2004		11/2006		11/2007		11/2008	
	Pro opatření	Proti opatření	Pro opatření	Proti opatření	Pro opatření	Proti opatření	Pro opatření	Proti opatření
podpora pružné pracovní doby nebo zkrácených úvazků pro rodiče s malými dětmi	92	4	90	4	90	4	91	3
snížení daní pro osoby s nezaopatřenými dětmi	91	5	87	7	87	6	88	8
novomanželské půjčky	91	5	87	6	87	5	86	7
provozování družiny u každé základní školy	82	8	78	8	82	7	86	7
zvýšení počtu mateřských školek	55	26	66	17	75	10	84	7
zvýšení přídavků na děti	89	7	76	16	77	13	83	11
společné zdanění manželů	73	7	73	8	73	8	72	10
zvýšení počtu jeslí	41	39	48	34	56	25	63	23

Při podrobnější analýze se ukázalo, že mezi muži a ženami existují rozdíly v upřednostňování jednotlivých opatření. Nástroje jako jsou snížení daní pro osoby s nezaopatřenými dětmi, společné zdanění manželů, pružná pracovní doba pro rodiče s malými dětmi, nebo novomanželské půjčky nejsou významněji preferovány žádným z pohlaví. Naopak přídávky na děti, zvýšení počtu jeslí a školek a školní družiny mají větší podporu u žen, které tímto zřetelně více oceňují služby, jež tato zařízení matkám nabízí při sladování rodinného a pracovního života.

Z výše uvedených opatření měli dotázaní rovněž vybrat ta, která by podle nich měla být prioritou vlády.³ Největší důležitost pro obyvatele má snížení daní pro rodiče, dále zvýšení přídavků na děti a podpora pružné pracovní doby nebo zkrácených úvazků. Opatření, které však nelze opomenout, je zvyšování počtu mateřských školek. I když nepatří mezi ta nejčastěji jmenovaná, je to nástroj, jehož důležitost nejvíce meziročně stoupla (viz tabulka 3).

³ Znění otázky: „Pokud byste měl vybrat z nabízených opatření ta, jež by měla být nejvyšší prioritou vlády, která by to byla? Vymenujte maximálně tři.“

Tabulka 3. Opatření, která by měla být prioritou vlády (v %)

	11/2007	11/2008
snížení daní pro osoby s nezaopatřenými dětmi	60	56
zvýšení přídavků na děti	43	49
podpora pružné pracovní doby nebo zkrácených úvazků pro rodiče s malými dětmi	50	47
novomanželské půjčky	47	41
zvýšení počtu mateřských školek	19	28
společné zdanění manželů	30	27
provozování družiny u každé základní školy	14	15
zvýšení počtu jeslí	9	12
žádné	1	1
neví	5	4
bez odpovědi	22	20
celkem	300	300

Pozn.: Vzhledem k tomu, že každý respondent mohl uvést až tři položky, činí součet všech možných odpovědí 300 %.